

معاونت علمی دبیرخانه جهادگران حوزوی

{ گروه‌های جهادی و
کمک‌های مردمی }

بسم الله الرحمن الرحيم

🏠 سخن دبیرخانه

دبیرخانه جهادگران حوزوی با هدف رصد، ارتقاء، حمایت و ایجاد ارتباط بین گروه‌های جهادی حوزوی از سال ۱۳۹۸ فعالیت خود را آغاز نمود. نظر به تأکید رهبر معظم انقلاب مبنی بر ارائه «منظومه معرفتی اسلام» در موضوع خدمت‌رسانی، واحد علمی دبیرخانه خود را موظف به تولید محتوای مورد نیاز در همین راستا نموده است.

اگر مطالب مورد نیاز فعالیت‌های جهادی را به دو بخش نظری و عملی تقسیم کنیم، «کاربرد» متکفل آن بخشی از مطالب است که کاربردی و عملیاتی به حساب می‌آیند و قرار است به مهارت‌های جهادگران بیفزاید.

در کنار امور جهادی آشنایی با احکام مربوط به آن‌ها نیز به غنای کار جهادگران می‌افزاید بلکه باید گفت احکامی که هر جهادگر در طول دوران کار جهادی به آن نیاز دارد مانند دیگر احکام واجب است یاد بگیرد.^۱

شئون مختلف و متنوع امور جهادی فرد جهادگر را نیازمند دانستن احکام مختلفی مانند احکام نماز و روزه مسافر، احکام مسجد، غصب، انفاقات مانند زکات و خمس و نذر و وقف و.... دیگر احکام مستحدثه ای که تا کنون سابقه نداشته می‌کند که معاونت علمی دبیرخانه جهادگران حوزوی کوشیده است در این مختصر اهم احکام مورد نیاز را جمع‌آوری و در اختیار عزیزان جهادگر قرار دهد تا با مطالعه آن با ذهن روشن تری نسبت به احکام مورد نیاز در امور جهادی، قدم در این عرصه گذارند.

امیدواریم که با نظرات و مخصوصاً تجارب ارزنده خود، این مجموعه را که برخاسته از تجارب تعدادی از جهادگران است ارتقاء دهید.

^۱ . توضیح المسائل حضرت امام(ره) مسأله ۱۱.

فهرست

- صدقات ۵
 - حکم اقسام صدقه ۵
 - اهمیت وساطت در رساندن صدقه به نیازمند ۶
 - شرط صدقه گیرنده ۶
 - مصرف صدقه برای مسئولین توزیع ۶
 - رد مظالم ۷
- نذر ۷
 - اقسام نذر ۷
 - مصرف نذر زیارتگاه ۸
 - مصرف نذر امامزاده‌ها ۸
 - مبلغ مازاد بر هزینه‌های بقاع متبرکه ۸
- خمس ۹
 - مصرف خمس ۹
 - شرایط کسانی که می‌شود به آنان سهم سادات داد ۱۰
- زکات ۱۰
 - مصرف زکات ۱۱
 - شرایط کسانی که مستحق زکاتند ۱۱
- فطریه ۱۲
 - مصرف زکات فطره ۱۲
- کفاره ۱۲
 - عتق ۱۳
 - پوشاندن ۱۳
 - تعداد ۱۳
 - کفاره نذر ۱۴
 - کفاره قسم ۱۴
- هدایا ۱۴
 - خیریه ۱۵

- ۱۵..... کمکهای مربوط به بلاایای طبیعی
- ۱۶..... وقف
- ۱۶..... مصرف وقف
- ۱۷..... وصیت
- ۱۸..... قربانی و عقیقه
- ۱۸..... مصرف عقیقه و قربانی

مقدمه

بطور کلی کمک‌هایی که گروه‌های جهادی از جانب مردم دریافت می‌کنند دو دسته هستند:

- (۱) آنهایی که محل مصرفشان را شرع مشخص کرده؛ مثل صدقه، خمس، زکات، فطریه و کفاره.
- (۲) آنهایی که محل مصرفشان را افراد تحویل دهنده مشخص می‌کنند؛ مثل نذر، هدیه و خیرات و وقف.

صدقات

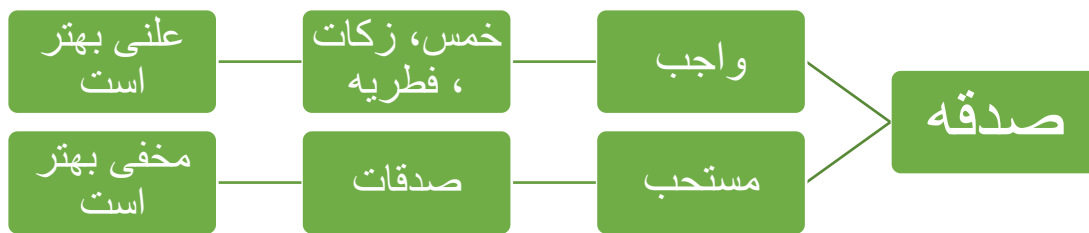
مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُنبُلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ

کسانی که اموال خود را در راه خدا انفاق می‌کنند، همانند بذری هستند که هفت خوشه برویاند؛ که در هر خوشه، یکصد دانه باشد؛ و خداوند آن را برای هر کس بخواهد (و شایستگی داشته باشد)، دو یا چند برابر می‌کند؛ و خدا (از نظر قدرت و رحمت)، وسیع، و (به همه چیز) داناست.^۱

حکم اقسام صدقه^۲

۱. بقره/۲۶۱

۲. مسأله ۳- صدقه دادن هاشمی برای مثل خودش و غیر مثل خودش مطلقاً حتی زکات واجب و فطره، حلال است و اما صدقه غیر هاشمی برای هاشمی در صدقه مستحب حلال است و در زکات واجب و فطره حرام است. و اما واجبات دیگر غیر از آنها، مانند مظالم و کفارات و مانند آنها، ظاهراً مثل صدقه مستحب است، اگر چه احتیاط آن است که به آنها داده نشود و خود را از آنها منزه نگاه دارند. تحریر الوسیله - ترجمه؛ ج ۳، ص: ۱۶۱

اهمیت وساطت در رساندن صدقه به نیازمند

مسأله ۷- مساعدت و واسطه شدن در رساندن صدقه، مستحب است؛ پس از پیغمبر اسلام (صلی الله علیه و آله) در خطبه‌اش است که: «کسی که صدقه مردی را به مسکین بدهد مانند او اجر دارد و اگر صدقه در دست چهل هزار انسان بچرخد و دست به دست شود سپس به مسکین برسد برای همه آنها اجر کامل است و آنچه نزد خدا است خیر و باقی‌تر است برای کسانی که تقوی داشته باشند و احسان کنند اگر بدانید»^۱

شرط صدقه گیرنده

تنها شروطی که در گیرنده صدقه ذکر شده است، ناصبی^۲ و کافر حربی^۳ نبودن است. بنابراین می‌توان به غنی و کافر ذمی^۴ و اهل سنت صدقه داد.^۵

مصرف صدقه برای مسئولین توزیع

اگر برای جمع‌آوری و رساندن صدقات به افراد مستحق به کمک توزیع کنندگان و مسئولین صدقات، نیاز باشد، بخصوص اگر ظاهر امر نشان دهد که صاحبان اموال راضی به این کار هستند می‌توان بخشی از

^۱ تحریر الوسیله - ترجمه، ج ۳، ص: ۱۶۱

^۲ دشمن اهل بیت

^۳ دشمن حکومت اسلامی

^۴ کافری که با حکومت اسلامی دشمنی ندارد و در ذمه اسلام است.

^۵ مسأله ۵- فقر و ایمان و اسلام در کسی که صدقه به او داده می‌شود، در صدقه مستحب، معتبر نیست؛ پس صدقه بر غنی و بر ذمی و مخالف اگر چه بیگانه باشند، جایز است ولی بر ناصبی و حربی اگر چه نزدیک باشند جایز نیست. تحریر الوسیله - ترجمه، ج ۳، ص: ۱۶۱

مبالغ داخل صندوق‌ها را بعنوان «اجرت» به کارمندان داد ولی سایر هزینه‌ها تا زمانی که رضایت صدقه‌دهندگان احراز نشود جایز نیست.^۱

رد مظالم

رد مظالم از جانب صاحب یا صاحبانش صدقه داده می‌شود.^۲

نذر^۳

يُؤْفُونَ بِالَّذِرِّ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا

آنها به نذر خود وفا می‌کنند، و از روزی که شرّ و عذابش گسترده است می‌ترسند^۴

نذر عبارتست از ملتزم دانستن خود به اینکه عملی برای خدا به نحو مخصوص انجام شود.

در انعقاد نذر، صرف نیت کافی نیست و ذکر صیغه لازم است؛ گرچه لازم نیست صیغه به عربی باشد؛ مثال: "لله علیّ ان اصلى صلاة اللیل"؛ "برای خدا بر من است که نماز شب بخوانم" یا "لله علیّ ان اترک الغیبة"؛ "برای خدا بر من است که غیبت نکنم."^۵

اقسام نذر

^۱ س ۱۸۱۹: کمیته امداد امام خمینی «قدس سره» صندوقهایی را در منازل، خیابان‌ها و اماکن عمومی شهر و روستا برای جمع‌آوری صدقات و خیرات و رساندن آنان به دست فقرا و مستحقان قرار داده است. آیا جایز است علاوه بر حقوق ماهیانه و مزایایی که کارکنان کمیته امداد از آن نهاد می‌گیرند، درصدی از پولهای آن صندوق‌ها به عنوان پاداش به آنان داده شود؟ و آیا جایز است مقداری از آن پولها به افرادی داده شود که در جمع‌آوری آنها نقش دارند ولی از کارمندان کمیته امداد نیستند؟

ج: پرداخت مقداری از اموال صندوق‌های صدقات به کارکنان و کارمندان کمیته امداد به عنوان **پاداش**، علاوه بر حقوق ماهیانه‌ای که از آن کمیته می‌گیرند، **اشکال دارد** بلکه تا رضایت صاحبان اموال به این کار احراز نشده، جایز نیست، ولی دادن مقداری از آن به کسانی که در جمع‌آوری موجودی صندوق‌ها کمک می‌کنند به عنوان اجرت المثل کارشان اشکال ندارد، به شرطی که برای جمع‌آوری و رساندن صدقات به افراد مستحق به کمک آنها نیاز باشد، بخصوص اگر ظاهر امر نشان دهد که صاحبان اموال راضی به این کار هستند. توضیح المسائل (محشی - امام خمینی)؛ ج ۲، ص: ۱۰۰۳

^۲ س ۲۳- این جانب مبلغی در حدود ۱۲۰۰ تومان مظالم عباد بر ذمه دارم، متمنی است مصرف آن را اعلام فرمائید؟ ج- از طرف صاحبش [یا صاحبانش] به فقیر صدقه دهید

^۳ س ۲۵- آیا ردّ مظالم را می‌توان به حساب جنگ‌زدگان ریخت؟ ج- باید از طرف مالک واقعی آن به فقراء صدقه بدهد استفتاءات (امام خمینی)، ج ۳، ص: ۵۷۶

^۴ در باب فرهنگ نذر با این که نذر "اطعامی" دارای اهمیت و ثواب است و مورد توصیه شرع و بزرگان دین است بحثی نیست اما به نظر باید طوری فرهنگ سازی کرد که افراد در کنار نذرهای خوراکی نذرهای عام المنفعه پایدار سوق بدهند.

^۵ انسان/۷

^۶ رساله آموزشی سایت دفتر حفظ و نشر آثار آیت الله العظمی خامنه‌ای <http://farsi.khamenei.ir/news-index?nt=۵۶>

نذر گاهی معین است و گاهی مطلق. نذرهای معین را باید طبق نیت ناذر مصرف کرد و اگر ناذر با صیغه معتبر نذر کرده باشد، حتی خودش هم نمی‌تواند محل مصرف آن را تغییر دهد. نذرهای مطلق را در جایی که به ثواب و نیت ناذر نزدیک است.^۱

مصرف نذر زیارتگاه

مسأله: اگر چیزی را برای زیارتگاهی از مشاهد مشرفه نذر نماید، باید در مصالح آن مانند تعمیر و روشنایی و طیب^۲ و فرش آن مصرف نمود. و احتیاط آن است که از مانند این گونه مصالح تجاوز ننماید.

مصرف نذر امامزاده‌ها

اگر چیزی را برای امام (علیه السلام) یا بعضی از اولاد او نذر نماید، جایز است که به قصد اینکه ثواب آن به امام یا امامزاده برگردد در راههای خیر (کمک به فقرا، بناهای عام المنفعه، عزاداری سیدالشهداء علیه السلام و...) صرف گردد.

اگرچه اگر جهت خاصی در قصد ناذر نبوده، احتیاط آن است که زوار و مجاوران نیازمند آنها مخصوصاً خدمتکارانی آستان مقدم داشته شوند.^۳

مبلغ مازاد بر هزینه‌های بقاع متبرکه

اگر چیزی از درآمدهای بقاع متبرکه (که از طریق هدایا و نذورات بدست می‌آید) بعد از تعمیرات مورد نیاز آن بقعه اضافه آمد، می‌توان با رعایت مقررات دولت اسلامی در مطلق امور خیریه صرف نمود.^۴

۱. س ۲۰- کسی نذر کرده که مبلغی در موردی نظیر اطعام و غیره صرف نماید، آیا می‌تواند این مبلغ را به یکی از حسابهای ضروری‌تر، نظیر جبهه یا جنگ‌زدگان واریز نماید؟ ج- اگر نذر با صیغه معتبر شرعی بوده، باید بر طبق نذر عمل شود و اگر صیغه نداشته اختیار با خود شما است. استفتاءات (امام خمینی)؛ ج ۲، ص: ۴۶۴ و استفتاءات (امام خمینی)، ج ۲، ص: ۴۶۳

۲. عطر

۳. تحریر الوسیله - ترجمه؛ ج ۳، ص: ۲۱۵

۴. س: ۱۶ - همان گونه که اطلاع دارید بقاع متبرکه معمولاً درآمدهایی دارند (چه از طریق وجوهات و موقوفات، و چه از طریق نذورات و هدایایی که علاقه‌مندان می‌پردازند) لطفاً بفرمائید این درآمدها را در چه راههایی می‌توان مصرف کرد؟ راههایی که معمولاً به نظر می‌رسد عبارتند از: تعمیر و توسعه بقعه، تأمین وسائل رفاه زوار، تزئین و طلاکاری ضریح و درپها، مصارف عام المنفعه، کمک به افراد بی‌بضاعت، درمان محتاجان، امور فرهنگی و تبلیغی و غیر اینها. بفرمائید کدامیک از اینها مجاز و یا اولی است؟ ج- بعد از تعمیر، در مطلق امور خیریه می‌توان صرف نمود، و بهتر است مراعات حال زوار بشود. استفتاءات (امام خمینی)؛ ج ۳، ص: ۵۷۳

س ۲۳- مردم مسلمان ایران همه‌ساله مبالغی به امامزاده‌ها و بقاع متبرکه اهدا و کمک می‌نمایند، آیا سازمان اوقاف می‌تواند ده درصد اینگونه وجوه را صرف تبلیغ و نشر معارف اسلام، تعمیر و تکمیل مساجدی که بانی ندارد، خرید کتب مذهبی و اهداء به روستاها و مخارجی از این قبیل نماید؟ ج- چنانچه برای مصرف، خاصی اهداء نشده و تعمیر و سایر نیازهای بقعه رفع شده باشد، صرف در امور مذکوره با رعایت مقررات دولت اسلامی مانع ندارد. استفتاءات (امام خمینی)؛ ج ۲، ص: ۴۶۵

اگر نذر کند که زکاتش را به فقیر معینی بدهد ولی «عمدا» یا «اشتباها» به فقیر دیگری کمک کرد، زکات پذیرفته است و جایز نیست که آن را از فقیر پس بگیرد. البته در صورت عمد، بخاطر مخالفت با نذر، کفاره بر او واجب است.^۱

خمس

وَاعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَ لِلرَّسُولِ وَ لِذِي الْقُرْبَىٰ وَ الْيَتَامَىٰ وَ الْمَسَاكِينِ وَ ابْنِ السَّبِيلِ

بدانید هر گونه غنیمتی به دست آورید، خمس آن برای خدا، و برای پیامبر، و برای ذی القربی و یتیمان و مسکینان و واماندگان در راه (از آنها) است.^۲

خمس از واجبات مهم مالی در دین اسلام به شمار می‌رود، و عبارت است از مالی که هر فرد واجد شرایط به نسبت یک پنجم طبق ضوابط خاصی باید بپردازد.^۳

مصرف خمس

مدیریت خمس به دست حاکم شرع است.^۴ اگرچه می‌تواند وکلایی را انتخاب کرده و به آنها در مصارف خمس اجازه دهد.^۵

تجارت با حقوق شرعی (از قبیل خمس و زکات) که واجب است به مصرف موارد مقرر شرعی آن برسد و خودداری از مصرف آن، هر چند به قصد استفاده از منافع آن در یک مؤسسه‌ی فرهنگی باشد بدون

۱. اگر با نذر و مانند آن ملتزم شود که زکاتش را به فقیر معینی بدهد یا در مصرف خاصی از مصارف زکات مصرف کند باید به آن عمل کند. لیکن اگر اشتباه کرد و به فقیر دیگری داد یا در مصرف دیگری مصرف نمود برای او کافی است، و جایز نیست آن را از فقیر پس بگیرد هر چند عین زکات موجود باشد، بلکه بنابر ظاهر حکم همین است اگر عمدا و با توجه هم به فقیر دیگر داده باشد و یا در مصرف دیگر صرف نموده باشد (که نباید پس بگیرد). اگر چه در این صورت تعدد به خاطر مخالفت با نذر گناهکار است و کفاره بر او واجب است. تحریر الوسیله - ترجمه؛ ج ۲، ص: ۵۵

۲. انفال/۴۱

۳. رساله آموزشی سایت دفتر حفظ و نشر آثار آیت الله العظمی خامنه‌ای <http://farsi.khamenei.ir/news-index?nt=۵۶>

۴. نصف خمس که مال اصناف سه‌گانه (ایتام، ابن السبیل و مساکین) گذشته است، بنابر اقوی امر آن در دست حاکم شرع می‌باشد، پس ناچار باید یا به خود او برساند یا به اذن و دستور او خرج نماید، کما این که نصف دیگر آن که مال امام (علیهم السلام) است، امر آن به حاکم شرع بر می‌گردد پس یا باید به او برساند تا آن را در مواردی که طبق نظر و فتوایش مصرف آن است، به مصرف برساند، و یا با اذن او همان مصرفی که برایش معین می‌کند به مصرف برساند. و پرداخت آن به غیر مرجع تقلیدش مشکل است مگر این که به فتوای گیرنده محل صرف آن از نظر کم و کیف، همان مصارف مرجع تقلیدش باشد، یا طبق نظر او عمل نماید. تحریر الوسیله - ترجمه؛ ج ۲، ص: ۱۰۷

۵. ج: اختیار سهمین مبارکین به طور کلی مربوط به ولی امر مسلمین است و کسی که بر عهده او و یا در مال وی مقداری حق امام علیه السلام یا سهم سادات باشد، باید آن را به ولی امر خمس یا وکیلی که از طرف او اجازه دارد، تسلیم کند، و اگر می‌خواهد آن را در یکی از موارد مقرر مصرف کند، باید ابتدا راجع به آن اجازه بگیرد، و در عین حال مکلف باید فتوای مرجع تقلید خود را در آن رعایت نماید. توضیح المسائل (محشی - امام خمینی)؛ ج ۲، ص: ۹۷

اجزای ولی امر خمس (مرجع) اشکال دارد و در صورتی که با آن تجارت شود سود حاصل تابع سرمایه است که باید در همان موارد مصرف سرمایه صرف شود و خمس ندارد.^۱

خمس به شش سهم تقسیم می‌شود: یک سهم برای خدای متعال، و یک سهم برای پیغمبر (صلی الله علیه و سلم) و یک سهم برای امام (علیهم السلام) است. و الآن این سه سهم مال حضرت صاحب الامر (ارواحنا له الفداء و عجل الله تعالی فرجه) می‌باشد. و سه سهم دیگر مال یتیمان و مساکین و ابن سبیل‌ها^۲ است، از میان کسانی که از طرف پدر، به حضرت عبدالمطلب، انتساب دارند؛ پس اگر از طرف مادر به او نسبت پیدا کند، بنابر قول صحیحتر، خمس برایش حلال نیست و صدقه برای او حلال است^۳

شرایط کسانی که می‌شود به آنان سهم سادات داد

۱. سیادت (سید بودن).

۲. ایمان (شیعه‌ی دوازده امامی بودن).

۳. فقر (فقیر بودن).

۴. واجب النفقه نبودن.

۵. در راه معصیت صرف نکردن.

۶. اهل معصیت به طور آشکارا نبودن.^۴

بنابر اصح، عدالت (در آنها) شرط نیست، و احتیاط آن است که به کسی که پرده‌داری نموده، آشکارا گناهان کبیره را انجام می‌دهد، داده نشود.^۵

ایتامی که خمس برای آنها مصرف می‌شود می‌بایست فقیر باشند. اما ابن السبیل، لازم است که در شهری که خمس به او تسلیم می‌شود، به آن نیاز داشته باشد حتی اگر در شهر خودش غنی باشد.^۶

زکات

^۱ رساله آموزشی سایت دفتر حفظ و نشر آثار آیت الله العظمی خامنه‌ای <http://farsi.khamenei.ir/news-index?nt=۵۶>

^۲ مسافری که در سفرش نیازمند شده است و در سفر او در معصیت نباشد.

^۳ تحریر الوسیله - ترجمه؛ ج ۲، ص: ۱۰۵

^۴ رساله آموزشی سایت دفتر حفظ و نشر آثار آیت الله العظمی خامنه‌ای <http://farsi.khamenei.ir/news-index?nt=۵۶>

^۵ تحریر الوسیله - ترجمه؛ ج ۲، ص: ۱۰۵

^۶ تحریر الوسیله - ترجمه؛ ج ۲، ص: ۱۰۵

إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَامِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةَ قُلُوبَهُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغَارِمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ

زکات‌ها مخصوص فقرا و مساکین و کارکنانی است که برای (جمع آوری) آن زحمت می‌کشند، و کسانی که برای جلب محبتشان اقدام می‌شود، و برای (آزادی) بردگان، و (ادای دین) بدهکاران، و در راه (تقویت آیین) خدا، و واماندگان در راه؛ این، یک فریضه (مهم) الهی است؛ و خداوند دانا و حکیم است^۱

💧 مصرف زکات

در عصر غیبت، مدیریت زکات به دست فقیه است^۲ و آن را در هشت مورد مصرف می‌کند:

۱ و ۲) «فقراء و مساکین»^۳؛ پس کسی که دارای کسب و کاری است که با آن مخارج خود و عیالاتش را به نحوی که لایق حال اوست به دست می‌آورد جزو فقرا و مساکین نیست و زکات برای او حلال نیست.^۴

۳) عاملین: کسانی که از طرف امام یا نایب او مأمور جمع‌آوری و نگهداری و توزیع زکات هستند.

۴) مؤلفه قلوبهم: غیرمسلمانان یا مخالفینی که اگر به آنها کمکی بشود ایمان می‌آورند.

۵) فی الرقاب: خریداری و آزاد کردن بندها

۶) غارمین: بدهکارانی که نمی‌توانند بدهی خود را بدهند

۷) فی سبیل الله: کارهای عام المنفعه

۸) ابن السبیل: مسافری که در سفر مانده و خرج برگشت به وطن را ندارد هر چند در وطن خود فقیر

نیاشد^۵

💧 شرایط کسانی که مستحق زکاتند

اول) ایمان: (شیعه دوازده‌امامی) البته از سهم مولفه قلوبهم می‌توان به ایشان زکات داد.

۱. توبه/۶۰

۲. افضل بلکه احوط آن است که در زمان غیبت، زکات را به فقیه بدهند، خصوصا وقتی که فقیه آن را مطالبه کند زیرا او به موارد مصرف آن آشناتر است؛ اگر چه اقوی آن است که دادن آن به فقیه واجب نیست، مگر وقتی که حکم کند که به خاطر مصلحت اسلام و مسلمین به او بپردازند، که در این صورت، پیروی از او واجب است هر چند مقلد او نباشد. تحریر الوسیله - ترجمه؛ ج ۲، ص: ۶۳

۳. نیازش بیشتر از فقیر است. فقیر و مسکین یعنی کسانی که مخارج سال خود و کسانی که عهده‌دار خرج آنانند را به نحوی که شایسته آنها است ندارند، نه فعلا و موجود و نه تدریجا

۴. تحریر الوسیله - ترجمه؛ ج ۲، ص: ۴۷

۵. آموزش فقه - محمد حسین فلاح زاده

دوم) بنا بر احتیاط متجاهر به گناه کبیره نباشد.

سوم) واجب النفقه نباشد.^۱

چهارم) اگر زکات از غیر هاشمی باشد زکات گیرنده سید و از طایفه بنی هاشم نباشد^۲

فطریه

پس از پایان یافتن ماه مبارک رمضان، یعنی در شب عید فطر، افرادی که دارای شرایط باشند، باید زکاتی بپردازند که فطریه یا زکات فطره نامیده می‌شود.

مصرف زکات فطره

اقوی آن است که جای مصرف زکات فطره همان جای مصرف زکات مال است، اگر چه احتیاط (مستحب) آن است که به پرداختن زکات فطره به فقرا و مؤمنین و فرزندانشان بلکه به مساکین مؤمنین اگر چه عادل نباشند اکتفاء شود؛ و دادن زکات فطره به مستضعفین از مخالفین وقتی که فقیر مؤمن نباشد جایز است.^۳

کفاره

فَكَفَّارَتُهُ إِطْعَامُ عَشْرَةِ مَسَاكِينَ مِنْ أَوْسَطِ مَا تُطْعَمُونَ أَهْلِيكُمْ أَوْ كِسْوَتُهُمْ أَوْ تَحْرِيرُ رَقَبَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ

کفاره این گونه قسمها، اطعام ده نفر مستمند، از غذاهای معمولی است که به خانواده خود می‌دهید؛ یا لباس پوشاندن بر آن ده نفر؛ و یا آزاد کردن یک برده؛ و کسی که هیچ کدام از اینها را نیابد، سه روز روزه می‌گیرد^۴

کفاره، جریمه‌ای است که برای ارتکاب برخی از گناهان گذاشته شده است که به دست خود گناه کار انجام می‌شود و نیازی به حکم حاکم ندارد.

^۱ تحریر الوسیله - ترجمه؛ ج ۲، ص: ۵۷

^۲ تحریر الوسیله - ترجمه؛ ج ۲، ص: ۵۹

^۳ تحریر الوسیله - ترجمه؛ ج ۲، ص: ۷۷

^۴ مانده/۸۹

کفاره برای فقراء است و نمی‌شود آن را در امور خیریه دیگر خرج کرد. صرف پول دادن، کفاره محسوب نمی‌شود بلکه می‌بایست فقیر اطعام شود یا پوشانده شود.^۱ البته می‌توان به فقیر یا سایر ارگانهای متعهد پول داد و آنها را وکیل کرد که بابت کفاره با پول، طعام یا لباس بخرند.^۲

عق

یعنی آزاد کردن بنده که در این دوران چنین چیزی وجود ندارد.

پوشاندن

منظور از پوشاندن این است که کمتر از پیراهن با شلوار نباشد، اگر چه اقوی آن است که اکتفا به یک لباس جایز است؛ و احتیاط آن است که چیزی باشد که عورت را بپوشاند (شلوار). ضمناً نو و کهنه فرقی نمی‌کند بشرط آنکه ساییده و پوسیده نشده باشد.^۳

تعداد

در کفاره افطار عمدی (اطعام و پوشاندن)، متعدد بودن فقراء معتبر است، پس اگر بر یکی تکرار کند، به اینکه ده مرتبه او را بپوشاند یا ده مرتبه طعام دهد، فقط یک مرتبه حساب می‌شود.^۴ اما در کفاره تأخیر

۱. س ۲- در کفاره قسم آیا می‌تواند به جای اطعام ده مسکین، به یک مسکین ده بار اطعام کند و یا پولش را به او بدهد و اگر دسترسی به چنین مسکینی نداشت، آیا می‌تواند پول اطعام را صرف مثلاً امور جنگ‌زدگان بکند یا نه؟ و یا آنکه باید سه روز روزه بگیرد؟ ج- در صورت امکان باید به ده نفر بدهد. و مصرف کفاره «فقراء» هستند و پول، کفایت نمی‌کند. استفتاءات (امام خمینی)؛ ج ۲، ص: ۴۸۴

۲. س ۳- من دختری هستم که از ۹ سالگی تا کنون به علت بی‌توجهی خانواده- در سنین پائین- و ضعف جسمانی- در سالهای بعد- نتوانسته‌ام روزه بگیرم مگر چند روز، و قبلاً چون پدرم درآمد کافی نداشت نتوانستم کفاره روزه‌ام را بدهم. و بعد از مرگ پدرم درآمدی نداشتیم. تا اینکه یک سال است که خودم معلم شده‌ام و درآمدی دارم و تصمیم گرفته‌ام به امید خداوند بخشنده، کفاره روزه‌هایم را بدهم ولی درست نتوانسته‌ام حساب کنم و نمی‌دانستم به چه کسی بدهم، آیا می‌توانم به ستاد جنگ‌زدگان یا... بدهم یا نه؟ ج- روزه‌هایی که عمداً بدون عذر شرعی افطار شده علاوه بر قضاء، کفاره هم دارد. و برای کفاره افطار عمدی، می‌توانید شصت مد طعام به شصت فقیر بدهید. و پول کفایت نمی‌کند، مگر آنکه فقیر وکیل شود که با پول طعام بخرد و بابت کفاره بردارد. استفتاءات (امام خمینی)؛ ج ۲، ص: ۴۸۴

س ۱۰- با توجه به اینکه پیدا کردن شصت نفر فقیر واجد شرایط کار ساده‌ای نیست آیا برای پرداخت کفاره روزه‌ای که عمداً افطار شده می‌توان مبلغ آن را به کمیته امداد که سرپرستی خانواده‌های بی‌بضاعت را به عهده دارد و یا سایر ارگانهای دولتی که در امور ذی ربط فعالیت دارند یا سازمان بهزیستی و هلال احمر پرداخت نمود یا خیر؟ ج- کفاره باید به صورت طعام به فقراء داده شود و وکیل گرفتن در این امر مانع ندارد. استفتاءات (امام خمینی)؛ ج ۲، ص: ۴۸۷

۳. مسأله ۱۹- در کفاره پوشاندن معتبر است که عرفاً لباس شمرده شود؛ و فرقی بین جدید و غیر آن- مادامی که کهنه و ساییده و پوسیده نباشد به طوری که با استعمال آن پاره پاره شود- نمی‌باشد پس به عمامه و کلاه و کمر بند و کفش و جوراب اکتفا نمی‌شود. و احتیاط آن است که به یک لباس مخصوصاً مانند شلوار یا پیراهن کوتاه، اکتفا نشود. پس کمتر از پیراهن با شلوار نباشد، اگر چه اقوی آن است که اکتفا به یک لباس جایز است؛ و احتیاط آن است که چیزی باشد که عورت را بپوشاند... و در شخصی که لباس به او پوشانده می‌شود بین کوچک و بزرگ و مرد و زن فرقی نمی‌باشد. البته در پوشاندن بچه‌ای که اوایل عمرش است مثل پسر یک‌ماهه یا دوماهه اشکال است؛ پس احتیاط ترک نشود. تحریر الوسیله - ترجمه؛ ج ۳، ص: ۲۳۱

۴. تحریر الوسیله - ترجمه؛ ج ۳، ص: ۲۳۱

قضای روزه تا سال بعد می‌توانند همه را به یک نفر بدهند.^۱ این مطلب در مورد کفاره یک روز است که می‌بایست بین فقرا متعدد باشد، و لکن برای مثلا سه روز نیاز نیست که حتما ۱۸۰ فقیر اطعام شوند بلکه روزهای بعد می‌توان به همان فقرا قبل اطعام داد یا لباس پوشاند. بنابراین کفاره چند روز را می‌توان به شصت مسکین تکرار کرد.^۲

آقا: در صورت امکان باید به تعدادی که گفته شده است را طعام دهد یا بپوشاند.^۳

کفاره نذر

آقا: اطعام یا پوشاندن ده فقیر و در صورتی که مقدور نباشد، سه روز روزه پیاپی.^۴

امام: بنابر اقوی مانند کفاره کسی است که یک روز از ماه رمضان را افطار نماید.^۵

کفاره قسم

امام: آزاد کردن یک عبد یا اطعام یا پوشاندن ده مسکین و اگر نتواند، سه روز روزه بگیرد.^۶

آقا: اطعام یا پوشاندن ده فقیر و در صورتی که مقدور نباشد، سه روز «پیاپی» روزه بگیرد.^۷

هدایا

عَنْ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ: أَهْدِ إِلَى مَنْ لَا يُهْدِي إِلَيْكَ.

امیر مؤمنان علیه السلام فرمود: هدیه بفرست برای کسی که بسویت هدیه نفرستاده است.^۸

۱. س ۴- مدت دو ماه روزه قرض دارم آیا می‌توانم کفاره این دو ماه را به یک نفر فقیر بدهم یا نه؟ ج- اگر کفاره افطار عمدی است باید به شصت مسکین داده شود و به یک نفر کفایت نمی‌کند و اگر کفاره تأخیر قضای روزه تا سال بعد است می‌تواند همه را به یک نفر بدهند. استفتاءات (امام خمینی)؛ ج ۲، ص: ۴۸۴

۲. س ۶- شخصی می‌خواهد کفاره روزه‌های خود را به فقراء اطعام کند، اما برای هر روزی شصت مسکین نمی‌تواند پیدا کند، آیا می‌تواند همه را فقط به چند مسکین بدهد، و یا در مورد جنگ‌زدگان مصرف کند، اگر راه دیگری هست بیان فرمائید؟ ج- کفاره باید به شصت مسکین داده شود، و به کمتر یا به غیر آنها کفایت نمی‌کند و کفاره چند روز را می‌توان به شصت مسکین تکرار کرد. استفتاءات (امام خمینی)؛ ج ۲، ص: ۴۸۷

۳. س ۲- در کفاره قسم آیا می‌تواند به جای اطعام ده مسکین، به یک مسکین ده بار اطعام کند و یا پولش را به او بدهد و اگر دسترسی به چنین مسکینی نداشت، آیا می‌تواند پول اطعام را صرف مثلا امور جنگ‌زدگان بکند یا نه؟ و یا آنکه باید سه روز روزه بگیرد؟ ج- در صورت امکان باید به ده نفر بدهد. و مصرف کفاره «فقراء» هستند و پول، کفایت نمی‌کند. استفتاءات (امام خمینی)؛ ج ۲، ص: ۴۸۴

۴. رساله آموزشی سایت دفتر حفظ و نشر آثار آیت الله العظمی خامنه‌ای <http://farsi.khamenei.ir/news-index?nt=۵۶>

۵. تحریر الوسیله - ترجمه؛ ج ۳، ص: ۲۱۷

۶. تحریر الوسیله - ترجمه؛ ج ۳، ص: ۲۰۳

۷. رساله آموزشی سایت دفتر حفظ و نشر آثار آیت الله العظمی خامنه‌ای <http://farsi.khamenei.ir/news-index?nt=۵۶>

۸. من لا یحضره الفقیه، ج ۳، ص: ۳۰۰

عبارت است از خارج ساختن مالی از ملکیت خود، بدون دریافت چیزی.

محل مصرف آن را هدیه دهنده تعیین می‌کند. و تخلف از آن جایز نیست. به استفتاء زیر توجه کنید:
شخصی مقداری آهن و لوازم جوشکاری را برای ساخت مسجد در مکانی هدیه کرده و بعد از پایان کار، مقداری از آنها زیاد آمده است. آیا می‌توان مقدار زیاد آمده را برای سایر هزینه‌های مسجد با فروش آن و استفاده از پول حاصل هزینه کرد؟

جواب: فروش آن حرام است و باید برای تعمیر مساجد دیگر به کار رود و اگر شخص هدیه‌دهنده، این اموال را از ملک خود خارج نساخته و فقط اجازه استفاده آن را در مسجد مذکور داده، مازاد آن برای خودش است و اختیار آن در دست خود او خواهد بود.^۱

💧 خیریه

همان هدیه دادن بحساب می‌آید.

در همه موارد می‌بایست طبق نظر خیرین عمل شود و نیت خیرین ملاک است. اگر به صورت مطلق باشد هزینه کردن آن طبق صلاحدید عاملان و مسئولان خواهد بود.^۲

💧 کمک‌های مربوط به بلاای طبیعی

گاه این هدایا و خیرات برای اتفاق خاصی همچون بلاای طبیعی ارسال می‌شوند که خدمتگزاران می‌بایست به نیت و رضایت اهداکنندگان توجه داشته باشند که اگر مصرف کردن در امور دیگری مانند امور خدماتی در پایگاه‌های خدمت‌رسانی با نیت خیرین سازگاری ندارد، از این کار اجتناب نمایند.^۳

^۱ رساله آموزشی سایت دفتر حفظ و نشر آثار آیت الله العظمی خامنه‌ای <http://farsi.khamenei.ir/news-index?nt=۵۶>

^۲ س. ۱۷ - شخص مؤمن و خیری (که اغلب اوقات به صوم و صلاة مشغول است) مبلغ دویست هزار ریال وجه نقد در اختیار یکی از اعضاء هیئت امناء موقوفات محلی قرار داده تا در راه خیری مصرف کند، در جنب تکیه این محل شخص خیر دیگری ساختمان نیمه تمامی را برای محل سکونت امام جماعت یا دیگر اهل علم بنا نموده که چند سال است همچنان نیمه تمام مانده، آیا می‌شود آن وجه را در راه تعمیرات این بنا هزینه نمود؟ ج: اگر اجازه صرف در مطلق خیرات را صاحب پول داده در فرض مرقوم ایشکال ندارد. استفتاءات (امام خمینی)؛ ج. ۳، ص: ۵۷۳

^۳ آیا گروه‌ها و افرادی که به خدمت‌رسانی و امداد در مناطق سیل‌زده و زلزله زده می‌پردازند، می‌توانند از کمک‌های مردمی که برای سیل‌زدگان و زلزله‌زدگان ارسال شده، استفاده نمایند؟ اگر با نیت و رضایت اهداکنندگان منافات نداشته باشد، مانعی ندارد. استفتاء حجت الاسلام حسن مرادی از پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر مقام معظم رهبری ۱۷ فروردین ۹۸ به شماره [vqob7wpo7zy](http://www.vqob7wpo7zy)

عَنْ الصَّادِقِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: لَيْسَ يَتَّبِعُ الرَّجُلَ بَعْدَ مَوْتِهِ مِنَ الْأَجْرِ إِلَّا ثَلَاثُ خِصَالٍ: صَدَقَةً أَجْرَاهَا فِي حَيَاتِهِ فَهِيَ تَجْرِي بَعْدَ مَوْتِهِ وَ سُنَّةً سَنَّهَا هُدًى فَهِيَ تَعْمَلُ بِهَا بَعْدَ مَوْتِهِ وَ وَكَّدَ صَالِحٍ يَسْتَغْفِرُ لَهُ.

امام صادق فرمود پس از مرگ اجری دنبال کسی نرود جز از سه عمل صدقه جاریه، روش هدایتی که نهاده و پس از مرگش بدان عمل شود، فرزند صالحی که برایش آمرزش خواهد.^۱

«وقف»، حبس کردن «ابدی و غیر موقت»^۲ عین و در اختیار گذاشتن منفعت آن است.^۳ که می‌بایست برای منعقد شدن آن، صیغه‌ای خوانده شود که بر وقف دلالت کند مانند «وقف کردم» و «حبس نمودم» و «سبیل نمودم».^۴

🍃 مصرف وقف

منحصر در اراده واقف است. ولیکن اگر بطور مطلق برای «فقرا» وقف کرده بود منظور فقرای هم مذهب خودش می‌باشد.^۵ وقف مطلق بر مسلمانان، وقف بر شیعه و سنی است اما وقف بر مومنین (اصطلاحاً) صرفاً وقف بر شیعیان دوازده امامی است.^۶

اگر محل مصرف وقفی معلوم نبود، باید احتمالات وقف بررسی شده و در مواردی که با هم قابل جمع هستند مصرف شود. مثل اینکه اگر نداند که وقف بر فقرا است یا فقها، باید به مورد صدق هر دو عنوان اقتصار کند. اما اگر احتمالات با هم قابل جمع نیستند، اما تعدادشان محدود است می‌بایست قرعه کشی کرد کما اینکه اگر نداند که وقف بر فلان مسجد است یا وقف بر فلان زیارتگاه است یا بر فقرای این شهر

۱. الأُمالی (للصّادق)، النص، ص: ۳۵

۲. مسأله ۱۵- در وقف، دوام- به معنای اینکه به مدتی، موقت نباشد- شرط است؛ پس اگر بگوید: «وقف کردم این باغ را بر فقرا تا یک سال» از حیث وقف باطل است. و در صحت آن از حیث حبس یا بطلان آن از این حیث حبس هم دو وجه است. ولی اگر به آن قصد حبس نماید صحیح است. تحریر

الوسیله - ترجمه؛ ج ۳، ص: ۱۱۵

۳. تحریر الوسیله - ترجمه؛ ج ۳، ص: ۱۰۹

۴. مسأله ۱- صیغه در وقف معتبر است و صیغه هر آن چیزی است که بر انشای معنای مذکور دلالت کند مانند «وقف کردم» و «حبس نمودم» و «سبیل نمودم» بلکه و «صدقه نمودم» در صورتی که مقرون به چیزی باشد که دلالت بر اراده وقف نماید مانند قول او: «صدقه‌ای است ابدی که فروخته و هبه نمی‌شود» و مانند اینها. و همچنین مانند «زمین خود را موقوفه یا حبس شده یا سبیل قرار دادم بر چنین...» و عربی و ماضی بودن در آن معتبر نیست بلکه جمله اسمی کفایت می‌کند مانند «این وقف یا حبس یا سبیل شده است». تحریر الوسیله - ترجمه؛ ج ۳، ص: ۱۰۹

۵. مسأله ۴۰- اگر مسلمانی بر فقرا یا فقرای شهر وقف نموده باشد، به فقرای مسلمان انصراف دارد؛ بلکه ظاهر این است که اگر واقف شیعه باشد بر فقرای شیعه انصراف پیدا می‌کند. و اگر کافری بر فقرا وقف کند به فقرای مسلکش انصراف دارد، پس یهود به یهود و نصاری به نصاری و هکذا. تحریر

الوسیله - ترجمه؛ ج ۳، ص: ۱۲۵

۶. مسأله ۴۳- اگر بر مسلمین وقف نماید مال هر کسی است که اقرار به دو شهادت نماید در صورتی که واقف از کسانی باشد که اهل غیر مذهب خودش را هم مسلمان می‌داند. و اگر امامی بر مؤمنین وقف نماید، اختصاص به دوازده امامی پیدا می‌کند و همچنین است اگر بر شیعه وقف نماید.

تحریر الوسیله - ترجمه؛ ج ۳، ص: ۱۲۷

یا آن شهر. اما اگر تعدادشان نامحدود و نامشخص است یا از جانب حاکم شرع صدقه داده می‌شود و یا صرف در امور خیریه‌های می‌گردد که قطعاً مخالف با تصمیم واقف نیست.^۱

اگر مصلحتی که بخاطر آن وقف صورت گرفته تغییر کند یا از بین برود، در این صورت باید نزدیک‌ترین کاری که آن مصلحت را فراهم می‌کند انجام گیرد.^۲

استفاده شخصی در فاتحه و عروسی از کالاهای مسجد مانند کولر، بلندگو و فرش تابع کیفیت وقف است اگر برای استفاده در مسجد وقف شده بیرون بردن از مسجد جایز نیست.^۳

وصیت

كُتِبَ عَلَيْكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ إِنْ تَرَكَ خَيْرًا الْوَصِيَّةَ لِلْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ

بر شما نوشته شده: «هنگامی که یکی از شما را مرگ فرا رسد، اگر چیز خوبی [مالی] از خود به جای گذارده، برای پدر و مادر و نزدیکان، بطور شایسته وصیت کند! این حقی است بر پرهیزکاران!»^۴

وصیت چه تملیکی^۵ باشد چه عهدیه^۶ تبرّعی^۷، به مقدار ثلث نافذ می‌باشد و در زیادت از آن اگر ورثه اجازه بدهد صحیح می‌شود وگرنه باطل است؛ و فرقی بین وقوع آن در حال صحت یا بیماری نیست.^۸

۱. اگر وقف بودن چیزی معلوم باشد ولی محل صرف آن و لو از جهت فراموش کردن آن معلوم نباشد، اگر احتمالات آن بر همدیگر صدق کند و متباین نباشند، در مورد یقینی مصرف می‌شود مثل اینکه اگر نداند که وقف بر فقرا است یا فقها، باید به مورد صدق هر دو عنوان اقتصار کند. و اگر احتمالات متباین باشند، پس اگر احتمال بین چند امر محصوری باشد کما اینکه اگر نداند که وقف بر فلان مسجد است یا وقف بر فلان زیارتگاه است یا بر فقرای این شهر یا آن شهر، باید قرعه کشید و به آن عمل نمود. و اگر بین امور غیر محصوری باشد کما اینکه بداند که وقف بر ذریه یکی از افراد فلان مملکت است و راهی برای شناخت او نباشد منافع این وقف در حکم مجهول المالک است، پس باید احتیاطاً با اذن حاکم شرع، آن را صدقه داد. و اگر بین جهت‌های غیر محصوری مردد باشد کما اینکه اگر بداند که وقف بر جهتی از جهات است و نداند که آن جهت، مسجد است یا زیارتگاه یا پل یا عزاداری سید الشهداء (علیه السلام) یا کمک زوار است و هکذا؟ منافع آن در وجوه برّ صرف شود به شرطی که از مورد احتمالات خارج نباشد. تحریر الوسیله - ترجمه؛ ج ۳، ص: ۱۳۱

۲. مسأله ۶۲- اگر برای مصلحتی وقف نماید و شکل و صورت آن از بین برود، کما اینکه اگر بر مسجد یا مدرسه یا پلی وقف نماید سپس آنها خراب شوند و تعمیر آنها ممکن نباشد، یا احتیاج به مصرف ندارند برای آنکه کسی که در مسجد نماز می‌خواند و طلبه و رهگذر، منقطع شده و امید برگشت آنها نباشد، وقف در وجوه برّ مصرف می‌شود. و احتیاط آن است که آن را در مصلحت دیگری از جنس همان مصلحت وقف مصرف نمود. و در صورت متعذر بودن آن، الأقرب فالأقرب به آن مصلحت، رعایت شود. تحریر الوسیله - ترجمه؛ ج ۳، ص: ۱۳۳

۳. استفتاءات (امام خمینی)، ج ۲، ص: ۳۴۵

۴. بقره/۱۸۰

۵. مثل اینکه وصیت می‌کند به چیزی از دارایی‌اش برای شخصی

۶. مثل اینکه وصیت می‌کند که کاری برای او انجام دهند مثلاً انجام خاص مراسمات کفن و دفن یا اجیر گرفتن برای حج و نماز

۷. بدون اجرت

۸. تحریر الوسیله - ترجمه؛ ج ۳، ص: ۱۷۱

مصرف ثلث مال نیز دقیقاً تابع وصیت است و تخلف از آن جایز نیست.^۱

قربانی و عقیقه

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: مَنْ بَنَى مَسْكَنًا فَذَبَحَ كَبْشًا سَمِينًا وَأَطْعَمَ لَحْمَهُ الْمَسَاكِينَ ثُمَّ قَالَ اللَّهُمَّ ادْحِرْ عَنِّي مَرَدَّةَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ وَالشَّيَاطِينِ وَبَارِكْ لِي فِي بِنَائِي أُعْطِيَ مَا سَأَلَ.

کسی که خانه‌ای بسازد و گوسفند چاق و فربه‌ی را قربانی کند و از گوشت آن بینوایان را اطعام نماید، و سپس بگوید: «پروردگارا! (شرّ) دیوان و آدمیان نافرمان و شیاطین را از من دور ساز، و این خانه را برای من با برکت گردان» (اگر چنین کند) آنچه را که آرزو می‌کند به او داده خواهد شد.^۲

مراد از قربانی در این جا غیر از قربانی واجب حجاج است که در منی ذبح می‌شود. و سایر ذبائح در سایر ایام احکام خاصی ندارند و به امید ثواب انجام می‌شوند.

ولکن عقیقه از مستحبات موکد است که عبارتست از قربانی کردن گوسفند، بز، شتر یا گاو برای نوزاد در روز هفتم تولدش.^۳

مصرف عقیقه و قربانی

می‌توانند آن را بصورت خام و یا بصورت پخته بین مومنین توزیع کنند. (اگر چه در عقیقه قابله اولویت دارد^۴) و یا اینکه در اختیار مؤسسات خیریه قرار داد تا آن را به نیازمندان بدهند.^۵

۱. مسأله ۴۹- اگر عمل خاص یا مقدار مخصوص یا کیفیت خاصی را وصیت نماید باید به همان اکتفا نماید و به غیر آن تجاوز ننماید. تحریر الوسیله

- ترجمه؛ ج ۳، ص: ۱۸۳

۲. ثواب الأعمال و عقاب الأعمال، النص، ص: ۱۸۶

۳. عقیقه دارای جزئیاتی است که می‌بایست به رساله‌های عملیه مراجعه کرد. تحریر الوسیله - ترجمه، ج ۳، ص: ۵۵۵

۴. عقیقه دارای جزئیاتی است که می‌بایست به رساله‌های عملیه مراجعه کرد. تحریر الوسیله - ترجمه، ج ۳، ص: ۵۵۵

۵. رساله آموزشی سایت دفتر حفظ و نشر آثار آیت الله العظمی خامنه‌ای <http://farsi.khamenei.ir/news-index?nt=۵۶>

دسترسى به نسخه الکترونیک و سایر تولیدات جهادگران حوزوی

جهادگران حوزوی | راههای | ارتباطی | مجموعه

قم، بلوار محمد امین صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، مدرسه علمیه معصومیّه عَلَيْهِمُ السَّلَامُ،
دبیرخانه هماهنگی گروه‌های جهادی مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

• ۲ ۵ ۳ ۲ ۹ ۴ ۲ ۱ ۱ •

www.jahadgaranhowzavi.com